Horizon.*taal*

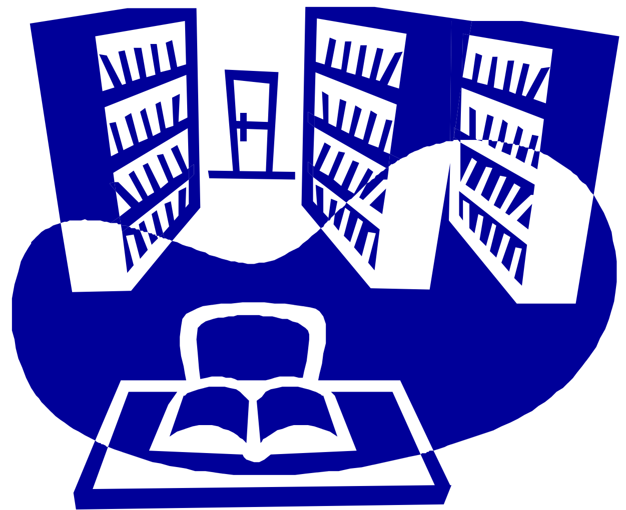
Jaargang 41 ~ nummer 240 November~december 2009

Vervolg artikelenreeks over minderheidstalen:

Het Catalaans/Valenciaans (PAGINA 4)

Waarheen met onze

Esperantobibliotheken ?
(PAGINA 8)

Nieuws over de

Esperantoschool in Benin (PAGINA 11)

www.esperanto.be

HORIZONTAAL

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w., 38ste jaargang.

Verschijnt de 1ste van elke oneven maand.

Redactie en administratie:

Vlaamse Esperantobond v.z.w.
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen
tel.: 03 234 34 00
fax: 03 233 54 33
E−post: horizon.taal#skynet.be
Webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl.

Abonnementen: 25,00 EUR

Rekeningen:

t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen: KBC 402−5510531−55 of Fortis 001−2376527−06.

Redactie:

Lode Van de Velde

Medewerkers:

Petro De Smedt, Ivo Durwael, Agnes Geelen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Emiel Van Damme, e.a.

Verantwoordelijke uitgever:

Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

	1-malig	3-malig*	6-malig*
formaat 1/1:	250	625	1000
formaat 1/2:	150	375	600
formaat 1/3:	110	275	440
formaat 1/4:	80	200	320
formaat 1/6:	55	140	220
formaat 1/12:	30	75	120

Advertentietarieven: (alle prijzen zijn in euro)

* Inlassing van 3x dezelfde advertentie
van een door u drukklaar geleverd exemplaar.

Op deze tarieven geldt het BTW-tarief van 21%.

Kleurtoeslag bedraagt 125 euro per kleur en per inlassing.

E-boeken nu ook te koop in het Esperanto!

Wie de nieuwste catalogus van de Vlaamse Esperantobond reeds gezien heeft, zal het zeker opgevallen zijn, dat ruim de helft van de boeken ook als e-boek te verkrijgen zijn.

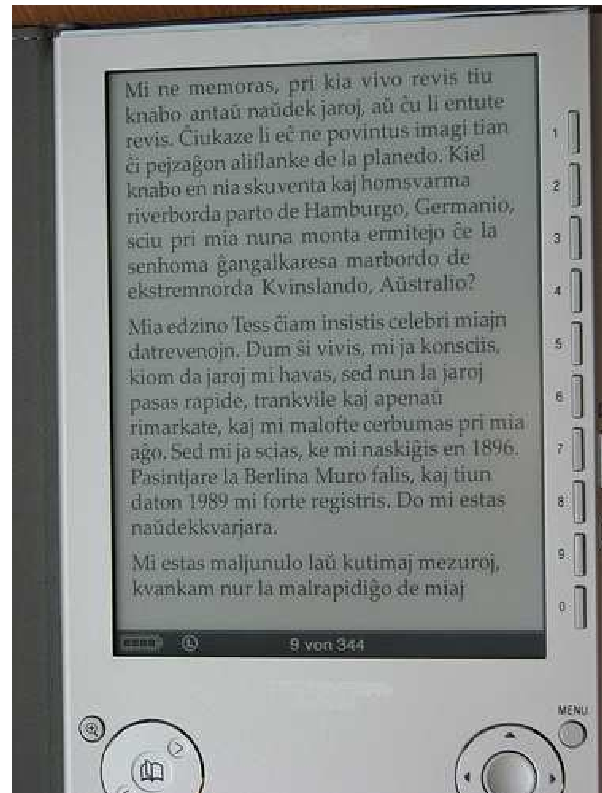
Wat is een e-boek? Dit is meestal een PDF*-bestand dat op elke computer te lezen is en bovendien geoptimaliseerd werd voor leestoestellen in zakformaat.

Naar de toekomst toe zullen àlle boeken ook digitaal verkrijgbaar zijn. Wie zijn/haar apparaat even wil testen kan dit doen door volgend testboek van internet te halen: www.esperanto.be/fel/but/e-testlibro.pdf , een uittreksel uit de nieuwste roman van Trevor Steele (*Kvazaŭ ĉio dependus de mi , 2009.*)

Op dit moment zijn reeds 45 eigen uitgaven te verkrijgen als e-boek.

Voor een lijst van de beschikbare e-boeken ga je best naar www.retbutiko.net en kies je na het binnengaan volgende "beschikbare lijst": *e-boeken*.

Veel leesplezier!

Inhoud

Catalaans / Valenciaans

In de vorige bijdrage over de kleinere talen hebben we het gehad over het Occitaans en het Arpitaans. In deze bijdrage zullen we een "zustertaal" onder de loep nemen, het Catalaans. Het Catalaans en het Occitaans hebben een nauwe verwantschap en waren ooit één taal, maar al in de middeleeuwen begonnen verschillende takken uit elkaar te groeien (zie vorig nummer van Horizontaal). De noordelijke tak werd de 'Oc-taal', de zuidelijke tak kreeg onder invloed van andere buurtalen (onder andere het Castilliaans) een eigen karakter en werd het Catalaans, in verschillende varianten. Taalkundig gezien zou men echter ook kunnen spreken van een zogenaamd dialecten-continuüm, waar overigens ook Ligurische dialecten in noordelijk Italië bij gerekend kunnen worden.

Situering

Het Catalaans wordt, buiten de Spaanse regio Catalonië zelf, ook gesproken in de regio Valencia, in oostelijk Aragon en op de Balearen. In Frankrijk is er een Catalaanstalige gemeenschap in Roussillon en ook in de stad Alghero op Sardinië is een Catalaanse gemeenschap. De kleine staat Andorra in de Pyreneeën hanteert het Catalaans als officiële taal. In totaal kennen naar schatting tien miljoen mensen het, iets meer dan de helft daarvan heeft Catalaans als moedertaal. Daarmee is het Catalaans eigenlijk geen 'kleine taal' meer (vergelijk bijvoorbeeld met het Deens, zes miljoen). Politiek gezien werd het Catalaans lange tijd wel als een minderheidstaal behandeld.

Het Catalaans is, net als de andere Romaanse talen, ontstaan uit het Volkslatijn dat zich vanaf de Romeinse tijd over grote gebieden verspreidde. Voor de romanisering van het Iberische schiereiland en wat nu Frankrijk is werden deze gebieden bewoond door Kelten en door pre-Indo-Europese volkeren die waarschijnlijk aan de Basken verwant waren. Deze talen hebben dan ook een zekere invloed uitgeoefend op het volkslatijn. De Romaanse talen in deze regio kan men opdelen in twee grote families, de Ibero-Romaanse en de Gallo-Romaanse. De eerste omvat onder meer het Spaans en het Portugees, de tweede omvat de Oïl-talen en de Oc-talen (zie vorige Horizontaal). De Occitaans-Catalaanse regio (zie ook vorig nummer van Horizontaal) lag in de vroege middeleeuwen tussen de twee in. In oorsprong waren het Occitaans en het Catalaans Galloromaanse talen, maar het Catalaans heeft een sterke invloed gehad van het Castilliaans, waardoor het Catalaans soms wel eens tot de Ibero-Romaanse talengroep wordt gerekend.

Het vroegst bekende geschreven Catalaans dateert van de negende eeuw. Het Catalaans werd en wordt geschreven in het Latijnse alfabet, maar er werden in de middeleeuwen ook teksten geschreven in het "català aljamiat", waarbij het Catalaans in het Hebreeuws schrift werd opgesteld. Een eerste grote bloei kende het Catalaans van de dertiende tot de vijftiende eeuw, toen schrijvers en dichters in de volkstaal begonnen te schrijven in plaats van het klassieke Latijn. Vooral in de gloriedagen van Valencia in de 15de eeuw kende de taal, of toch de toenmalige Valenciaanse variant, ook een groot cultureel aanzien. In 1469 kwam door een koninklijk huwelijk het toenmalige Aragon rechtstreeks onder het gezag van Castillië. Vanaf dan begint de elite in Catalonië de taal van de nieuwe heersers over te nemen. Toen Castillië ook een koloniale grootmacht werd nam het Spaans de dominante rol compleet over van het Catalaans, deze werd in 1714 zelfs simpelweg verboden (in Roussillon, Frankrijk, gebeurde dat eerder al, in 1700 door koning Lodewijk de 14de). In de negentiende eeuw komt een Catalaanse cultuurbeweging op gang, de "renaixença" of wedergeboorte. Deze beweging kent een evolutie vergelijkbaar met veel andere soortgelijke bewegingen in Europa: eerst als louter cultuur- en folklorebeweging, gaandeweg krijgt de *renaixença* meer een sociaal en politiek karakter. In 1931, tijdens de Tweede Republiek in Spanje, kreeg Catalonië autonomie en werd de taal een officiële taal. Onder het regime van Franco werd ze weer onderdrukt. Tot halfweg de

jaren zeventig was het gebruik van andere talen dan het Spaans verboden in de officiële staatsaangelegenheden en het onderwijs. Tegen het einde van het Francotijdperk aan werden 'brave' culturele en folkloristische uitingen weer schoorvoetend toegelaten in bijvoorbeeld het theater. Vanaf de jaren tachtig tenslotte kon de taal weer deelnemen aan het officiële leven.

Varianten

Algemeen worden de Catalaanse taalvarianten verdeeld in twee grote groepen: Oost- en West-Catalaans. In de eerste groep zitten dan weer de subdialecten Noord-Catalaans (in de regio Rousillon), Centraal-Catalaans (de meest verspreide variant in de Spaanse Autonome Regio Catalonië zelf) en de variant op de Balearen. Op Sardinië wordt ook een Oost-Catalaans dialect gesproken, het Algherees. Het West-Catalaans omvat de dialecten Noordwest-Catalaans, Valenciaans en Ebrenc. Noordwest wordt gesproken in het westen van Catalonië, in Franja de Ponent in Aragón en in Andorra. Valenciaans in Valencia en de grensstreek van Murcia. Het Ebrenc geldt tenslotte als een overgangsdialect tussen het Noordwest-Catalaans en Valenciaans. De scheiding tussen Oost- en West-Catalaans is zoals altijd bij dialecten het geval is, niet precies vast te stellen. Zo kent het Catalaans van het eiland Ibiza toch een aantal trekken van het Valenciaans. De grote dialecten tellen elk nog verschillende subdialecten.

Modern “standaard” Catalaans is het resultaat van een normalisering die begon bij Pompeu Fabra, die de spelling vastlegde. Deze in 1868 in Barcelona geboren ingenieur bestudeerde in zijn vrije tijd de Catalaanse taal en richtte een groep op genaamd *L'Avenç* (vooruitgang), die zich toelegde op het normaliseren van de taal. In 1912 publiceerde hij ook het eerste belangrijke boek over de Catalaanse grammatica. Het *Institut d'Estudis Catalans* (http://www.iec.cat, vergelijkbaar met de Taalunie of de Académie Française) hanteert het Centraal-Catalaans, de minst 'verspaanste' vorm, als referentie voor het Standaardcatalaans en maakt daarbij gebruik van de spelling die Fabra opstelde. Het Valenciaans aan de andere kant wordt gereguleerd door de Acadèmia Valenciana de la Llengua (http://www.avl.gva.es) en gaat uit van de “normes de castelló", die hoewel gebaseerd op de norm van Fabra meer aangepast is aan de westelijke, Valenciaanse idiomen. Deze twee standaarden liggen eigenlijk dicht genoeg bij elkaar om onderling verstaan te worden, vergelijkbaar bijvoorbeeld met het Nederlands van Vlaanderen en dat van Nederland, of het Engels van Engeland en Amerika. Men kan de Catalaanse taal ook zien als een "multi-centrische" taal, een taal die meerdere standaarden en dominante dialecten kent. De keuze om voor twee verschillende officiële normen te gaan was vooral een politieke keuze. De Acadèmia Valenciana stelt overigens zelf dat het Valenciaans en het Catalaans twee namen zijn voor een zelfde taal. Toch zijn er regelmatig discussies over het taalkundig statuut van het Valenciaans, maar die discussies hebben steeds een politiek karakter waarbij de taal de inzet is van polemiek tussen Spaansgezinden en Catalaansgezinden. Een voorbeeld waar dat soms toe kan leiden is de vertaling van het “Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa” in 2004. Naast het Spaans en het Baskisch verzorgde de regering ook een officiële vertaling in het Catalaans én het Valenciaans. Deze twee laatsten waren echter zo goed als identiek.

Deze zomer startte ook een campagne van de platformorganisatie *Acció Cultural del País Valencià (ACPV)* (http://www.acpv.cat) om de Catalaanstalige zender TV3 ook in Valencia op antenne te krijgen.

Sociologische status vandaag

Als gevolg van een eeuwenlange taalpolitiek ten voordele van het Spaans en het Frans is het Catalaans er sociologisch gezien sterk op achteruit gegaan. Vanaf het midden van de jaren '70 kreeg het Catalaans weer een erkenning, maar de impact van de taalpolitiek was dan al groot, meerdere generaties moesten naar school in het Spaans of het Frans. Daardoor bestaat er nu tweetaligheid over heel het Catalaanse taalgebied. Zeker vanaf de jaren negentig begonnen de autonome regio's van Catalonië, Valencia en de Balearen en hun overheden een taalpolitiek uit te stippelen die het Catalaans weer moest bevorderen. Van alle “minderheidstalen” staat het Catalaans er wat betreft politiek statuut nu zowat het beste voor. Het is een officiële bestuurs- en onderwijstaal en kent veel media die zich van deze taal bedienen. Er zijn heel wat media beschikbaar in de taal, zoals verschillende dagbladen (bijvoorbeeld http://www.avui.cat/) en ook televisiezenders zoals *Televisió de Catalunya* (TVC, http://www.tv3.cat/). In Valencia is er onder

meer canal 9. Ook zijn er lokaal heel wat radio- en televisiestations. Voor het onderwijs in de lagere en middelbare niveaus geldt het Catalaans als eerste taal, het Castilliaans pas als tweede. Ook de universiteiten zijn grotendeels Catalaanstalig. Het Catalaans heeft ook een officiële erkenning op niveau van de EU. In juli dit jaar besliste de Europese commissie overigens dat het Erasmus-programma (een Europees uitwisselingsproject dat studenten de kans geeft in het buitenland te gaan studeren) voortaan ook intensieve taalcursussen in het Catalaans, het Galicisch en het Baskisch zal inrichten.

Het Catalaans staat uiteraard het sterkst in de Autonome Regio Catalonië zelf. In het noorden, Perpinyà/Perpignan in Frankrijk, is er een langzame verbetering (bijvoorbeeld met tweetalige borden in de straten). Volgens een onderzoek van het *Institut d'Estadística de Catalunya* (instituut van de statistiek) uit 2008 heeft in de regio Catalonië ongeveer 31,6 procent van de bevolking het Catalaans als moedertaal, 55 procent het Castilliaans en 3,8 procent is van thuis uit tweetalig. Zowat alle Catalaanstaligen kennen ook het Castilliaans van op school. Het Catalaans als moedertaal is de afgelopen jaren wel blijven zakken, het aantal tweetaligen neemt dan weer toe. In absolute cijfers neemt de kennis van het Catalaans, zowel schriftelijk als gesproken, toe. De totale bevolking in Catalonië groeit wel sterker dan het aantal gebruikers, zodat relatief gezien de taal er slecht uit komt. Het gros van de bevolkingstoename is toe te rekenen aan immigratie uit andere delen van Spanje. Dezelfde problematiek bestaat ook op de Balearen.

Catalaanse vlag

In de regio Valencia gaat de verspaansing sneller. Het Valenciaans is zo goed als verdwenen in grote steden als Alicante en Valencia. Op het platteland blijven er nog restanten over, maar het Valenciaans werd steeds beschouwd als een informele taal, zoals de “patois” in Frankrijk, enkel voor gebruik binnenskamers.
In Frans-Catalonië tenslotte is de achteruitgang van de taal nog het grootst. De regio Languedoc-Rousillon is, zoals de naam zegt, een eerder arbitrair samenraapsel van verschillende voormalige provincies waar Frans, Occitaans, Ligurisch en Catalaans werd gesproken. Een statuur voor de regionale talen was er volledig afwezig tot 2007, toen de *conseil général des Pyrénées-Orientales* het Catalaans van Perpignan erkende als een streektaal. Deze erkenning impliceert echter geen concrete verplichtingen vanwege de overheid ten voordele van de taal. Vooral lokale overheden en gemeenten verzorgen zaken als tweetalige straatnaamborden.

Officiële statuten

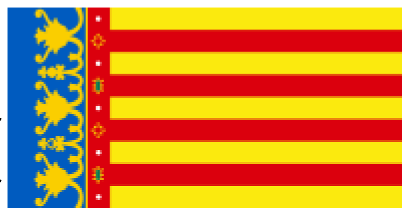
Het Catalaanse taalgebied is verspreid over vier verschillende staten (Spanje, Frankrijk, Italië en Andorra) en dat maakt het moeilijker om een coherent beleid ten voordele van deze taal te voeren. In Spanje is dit taalgebied ook nog eens verdeeld over drie “autonome regio's”: Catalonië, Valencia en de Balearen. Spaans is de eerste taal van het hele land, maar de grondwet en de verschillende regionale autonomiestatuten verlenen andere talen een bijkomende rol. De regio Catalonië spreekt in het autonomiestatuut over het Catalaans, de regio Valencia over Valenciaans (l'idioma valencià com a llengua pròpia). Interessant is wat het in 2006 goedgekeurde vernieuwde autonomiestatuut van Catalonië staat. Het *estatut d'autonomia* is in volledige versie te vinden op http://www.gencat.cat/generalitat/cat/estatut/. Dit document werd bij een referendum goedgekeurd, maar kende wel heel wat tegenkanting. Uiteraard bij de Spaansgezinden, die in de extra autonomie en de nieuwe taalrechten een aanval op de Spaanse eenheid zagen, maar ook bij Catalanisten die het statuut een gemiste kans vonden omdat het niet ver genoeg ging. Het statuut van Catalonië erkent het Catalaans als officiële voertaal én verkiest deze ook in de officiële en ambtelijke aangelegenheden, hoewel het Spaans wel een coöfficiële taal blijft zoals het in de Spaanse grondwet staat. Ook een officiële positie in de Europese Unie wordt verdedigd.
Het statuut zegt onder meer in artikel 6, eerste paragraaf: *La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament*. Vrij vertaald: de taal eigen aan Catalonië is het Catalaans. Zodoende is het Catalaans de voorkeurstaal in de openbare administratie en de media, en de normaal gebruikte taal in het onderwijs.” Dat niet iedereen in Spanje even blij is met deze taalregeling zal niet verbazen. Paragraaf twee stelt: “Het Catalaans is de officiële taal van Catalonië. Het

Castilliaans, dat de officiële taal is van de Spaanse staat, is dat ook. Iedereen heeft het recht beide talen te gebruiken en de burgers hebben de plicht ze te kennen.” De concrete impact van dit nieuwe taalbeleid is na slechts drie jaar nog niet duidelijk, maar dit zal zeker positief zijn voor het Catalaans. Overigens, paragraaf vijf van dit artikel zegt verder nog: *La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya*, of vertaald: “Het Occitaans, Aranees genoemd in de regio Vall d'Aran, is eigen aan dit gebied en is officieel in Catalonië”. Artikel elf is specifiek gewijd aan Aran en geeft deze Occitaanse streek eigen instellingen (zie ook het vorige Horizontaalnummer).

Het Catalaans is de officiële voertaal in de kleine staat Andorra.

Kenmerken

Het Catalaans staat dichter bij het Latijn dan Castilliaans, of Frans. Waar in de twee andere talen de 'o' bijvoorbeeld gediftongeerd werd (het Franse “oi” of het Spaanse “ue”), bleef die in het Catalaans “o”: La porta (de deur), el bosc (het bos). De woordenschat van het Catalaans ligt ook dichter bij Italiaans.

Valenciaanse vlag

Het Catalaans heeft wel een klankverschuiving gekend die we ook in het Spaans terugvinden, die van de stemloze 't', 'p' en 'k' klanken naar 'd', 'b' en de Franse 'g' zoals die ook in het Frans wordt uitgesproken: capra werd cabra (geit), secur werd segur.

Net als bijvoorbeeld het Frans hanteert het geschreven Catalaans accenten op klinkers die een andere uitspraak vereisen. Zo is er een verschil tussen ó en ò. Ook vergelijkbaar met het Frans is het wegvallen van eindklinkers: mur (muur), flor (bloem). Daar tegenover staat dan weer 'lluna' (fr. Lune, waarbij de 'e' niet wordt uitgesproken)

Bij de vervoegingen wordt het persoonlijk voornaamwoord niet gebruikt, vergelijkbaar met het Spaans. Het onderwerp zit als het ware in het werkwoord zelf. “Ik ga” wordt vertaald als “vaig” (voy in Spaans). Een andere moeilijkheid voor Nederlandstaligen is dat de vorm gaan (anar) + infinitief, die bij ons een gebeurtenis in de toekomst aan duidt, in het Catalaans een gebeurtenis in het verleden aan duidt: va viure is niet 'gaat wonen' maar 'heeft gewoond'.

Het Catalaans leunt wat woordenschat betreft soms toch dichter bij de Gallo-Romaanse dan de Ibero-Romaanse talen, vergelijk bijvoorbeeld s'il vous plaît (Frans), Si us plau (Cat.) en por favor (Sp.). Of bijvoorbeeld finestra (cat.) met fenèstra (occitaans), fenêtre (fr.) tegenover ventana (sp.) en janela (port.). Of menjar (cat.) met manjar (occ.), manger (fr.), tegenover comer (esp. en port.), of parlar (cat.) met parlar (occ.), parler (fr.) tegenover hablar (esp.), falar (port.).

Net als in de meeste andere Romaanse talen zijn de acht oorspronkelijke Indo-Europese naamvallen, waarvan er zes ook in het Latijn nog aanwezig waren, bijna geheel verdwenen, behalve in bijvoorbeeld de persoonlijke voornaamwoorden jo, em, mi (ik, mij, mijn).

Een aantal voorbeelden van Catalaans: de eenvoudige standaardzinnetjes die je terug vindt in elke reisgids:
- Com et dius? (hoe heet jij?)
- com estàs? (hoe gaat het?)
- mercès (bedankt)
- parles català? (spreek je Catalaans?)
- bon vespre (goede avond)
- on ès el lavabo? (waar is de wc?)

Voor de gevorderden: van Carles Riba (1893-1959), het gedicht “elegia segona”:

Súnion! T'evocaré de lluny amb un crit d'alegria,
tu i el teu sol lleial, rei de la mar i del vent:
pel teu record, que em dreça, feliç de sal exaltada,
amb el teu marbre absolut, noble i antic jo com ell.
Temple mutilat, desdenyós de les altres columnes

que en el fons del teu salt, sota l'onada rient,
dormen l'eternitat! Tu vetlles, blanc a l'altura,
pel mariner, que per tu veu ben girat el seu rumb;
per l'embriac del teu nom, que a través de la nua garriga
ve a cercar-te, extrem com la certesa dels déus;
per l'exiliat que entre arbredes fosques t'albira
súbitament, oh precís, oh fantasmal! i coneix
per ta força la força que el salva als cops de fortuna,
ric del que ha donat, i en sa ruïna tan pur.

Wie de taal graag eens wil horen kan via het internet een Catalaanse radio beluisteren: http://www.catradio.cat

Kevin De Laet

Situatieschets

In de jaren 1970 namen, op verschillende plaatsen in Europa, privépersonen het initiatief om collecties van boeken en tijdschriften in en over Esperanto (en andere plantalen) te verzamelen. Zij slaagden er telkens in op korte tijd een relatief volledige collectie over het thema bijeen te brengen, mede dank zij hun onderlinge contacten. Zij waren ook vooruitziend en werkten constructies uit die er voor moesten zorgen dat de opgebouwde collectie ook na hun overlijden bleef voortbestaan.

Voor België was het César Vanbiervliet (foto) die samen met Jan Hanssens en Gerard Debrouwere boeken en tijdschriften verzamelde en de collectie als afzonderlijk fonds onderbracht in de Stedelijke Openbare Bibliotheek van Kortrijk.

Na het overlijden van César (in 1992) en zijn medewerkers was de collectie weliswaar veilig ondergebracht in de stadsbibliotheek, maar meer niet. Een bibliotheek heeft voortdurend onderhoud nodig, en de (enkele) vrijwilligers die na hen kwamen zijn geen gedreven gepensioneerden die bijna voltijds met de bibliotheek bezig zijn, maar personen die ook nog andere activiteiten hebben en hoogstens een tiental of enkele tientallen uren per maand aan de bibliotheek kunnen besteden.

De bibliotheken in de andere landen (Duitsland, Engeland, Nederland, Spanje,...) hebben elk hun eigen karakter en hun eigen statuut, maar de problemen waarmee ze geconfronteerd worden zijn ongeveer dezelfde. Alleen de 'Sammlung für Plansprachen' in Wenen (http://www.onb.ac.at/sammlungen/plansprachen.htm) springt eruit: het is een onderdeel van de Oostenrijkse Nationale Bibliotheek en wordt op een professionele wijze en door betaald personeel beheerd.

Waar staat Kortrijk nu?

Na een periode waarin er helemaal geen activiteit was, is jaren gewerkt aan het voorlopig ordenen van het binnengekomen nieuw materiaal. (Dat is een unieke eigenschap van Esperanto-bibliotheken: zelfs als er niemand is, wordt de collectie toch aangevuld.) De fichebakken werden vervangen door een eenvoudige internetcatalogus (voorlopig adres http://www.geocities.com/esperanto_kortrijk/esperantofonds.html, ook te bereiken via het menu op http://www.esperanto.be/). De meeste individuele schenkingen werden geordend en geïnventariseerd. Binnenkort zouden de thematische collecties (muziek, affiches,...) toegankelijk gemaakt moeten worden. Een deel van de aanwinsten zit al een tijd ergens in een magazijn geblokkeerd, maar ook daarvoor is een oplossing in het vooruitzicht.

Een project waar al enkele jaren aan gedacht wordt is het opzetten van een uitwisselingssysteem tussen bibliotheken. Vooral voor tijdschriften heeft een bibliotheek vaak meerdere exemplaren van hetzelfde nummer, terwijl andere nummers ontbreken. Contacten met andere bibliotheken zouden de tekorten kunnen aanvullen. Tijdschriften waar dan nog grote aantallen dubbels van overblijven, kunnen gebruikt worden om elders in de wereld een nieuwe bibliotheek op te starten. Een kleine uitwisseling met Rotterdam is onlangs gebeurd; een grotere zending voor Aalen wordt voorbereid. Een interessante aanbieding kon vorig jaar wegens tijdsgebrek niet behandeld worden.

Tijdschriften uitwisselen lijkt op het eerste gezicht eenvoudig, maar na enkele testen is gebleken dat het een ingewikkeld en vooral een tijdrovend werk is, teveel voor de huidige vrijwilligersploeg. Als veel tijd besteed wordt aan het opmaken van lijsten van dubbele of ontbrekende exemplaren, aan het opzoeken van tijdschriftennummers,... blijft er helemaal geen tijd meer over voor het normale bibliotheekwerk: het catalogeren van wat binnenkomt en het beantwoorden van vragen.

Werkruimte

Het Esperantofonds César Vanbiervliet is meeverhuisd van de vroegere locatie naar de huidige stadsbibliotheek in de Leiestraat te Kortrijk. Daar kreeg het, samen met een historisch fonds, een langwerpige ruimte in de kelderverdieping ter beschikking. Rond 1995 werd door de leiding van de bibliotheek gevraagd

te verhuizen naar een andere ruimte, eveneens in de kelderverdieping en eveneens gedeeld met een ander bestand. Deze verhuizing heeft voor- en nadelen opgeleverd. Het was een kans om enkele in de loop der jaren ontstane onlogische klassementen te verbeteren. Er zijn nu veel meer lopende meters rekken dan vroeger, maar het zijn verrijdbare ('compactus-') rekken waar men moeilijker tussen kan werken. Er is ook minder plaats voor werktafels (in de praktijk slechts voor twee personen). Er is echter onlangs plaats vrijgekomen en als het Fonds die ter beschikking zou krijgen, zou veel efficiënter en met meer personen tegelijk kunnen gewerkt worden.

Er zijn plannen om de volledige stadsbibliotheek naar een andere plaats in Kortrijk te verhuizen, maar die plannen lijken op de lange baan geschoven te zijn; zij zullen in de voorzienbare toekomst geen invloed hebben op het Fonds. Daarnaast vragen sommigen zich ook af of het Fonds wel thuishoort in de stadsbibliotheek. Zijn de erfgoedcel of het stadsarchief niet meer geschikt voor dit soort collectie? Iets om over na te denken.

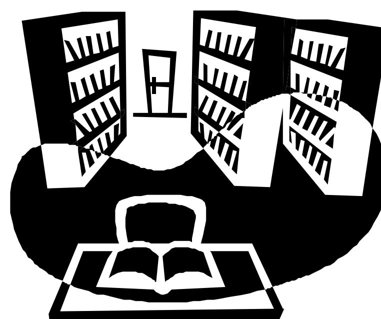
Een oude droom...

Als sedert ik met Esperantobibliotheken bezig ben (en dat is ongeveer van toen computers en internet opkwamen) stel ik vast dat de wijze waarop onze bibliotheken hun catalogi samenstellen eigenlijk niet efficiënt is. Elke bibliotheek maakt voor elk boek zijn eigen fiche (vroeger een kaartje, nu een item in een computerbestand), volgens de eigen inzichten: telkens een andere indeling, telkens andere opgenomen gegevens, risico op fouten,... De klassieke bibliotheken hebben, zodra de informatica dit mogelijk maakte, het probleem opgelost door één centrale catalogus te maken (voor de Vlaamse bibliotheken bijvoorbeeld op het niveau van de provincie of het gewest, zie o.m. www.bibliotheek.be), waarop andere bibliotheken zich konden aansluiten. De voordelen zijn duidelijk: het moeilijke en delicate werk - het catalogeren - hoeft maar eenmaal te gebeuren en de afzonderlijke bibliotheken kunnen zich beperken tot het bijvoegen van de informatie die van belang is voor de eigen collectie.

Nu er bijna overal breedbandinternet is en grote internetdatabases gemeengoed zijn geworden, zou zoiets ook voor Esperantocollecties moeten kunnen. Het gebeurt al onrechtstreeks en op kleine schaal: er worden bestandjes doorgestuurd en de vrijwilligersbibliotheken gaan regelmatig kijken bij de professionele collega's in Wenen als er twijfels bestaan over de juiste catalogeringswijze.

Er is al heel wat gedaan: de al vermelde professionele catalogus in Wenen, Wikipedia-pagina's over tijdschriften en auteurs (bijvoorbeeld http://eo.wikipedia.org/wiki/Esperanto-gazeto), een collectie titelpagina's op Ipernity (www.ipernity.com/group/bibliografio), de rubriek 'Laste aperis' en de nieuwsbrieven van de uitgevers voor nieuwe publicaties,... Wat ontbreekt is de grote, overkoepelende, eenvormige structuur. Er is enkele jaren geleden een aanzet gegeven door E#I (www.ikso.net), maar ik stel vast dat het onderdeel bretaro.net weer verdwenen is. De vereiste werkkracht op het vlak van informatica en bibliotheekbeheer werd blijkbaar niet gevonden. Ik ben er nochtans van overtuigd dat de juiste personen binnen de Esperantobeweging aanwezig zijn, maar dat ze elkaar niet kennen.

De overkoepelende structuur hoeft niet omvangrijk te zijn: een centrale database kan, eenmaal opgestart (wat een zware tijdsinvestering zal zijn), beheerd worden door enkele personen, om het even waar in de wereld. Het 'voeden' van de database is een taak die verdeeld kan worden. Er kan onder bibliotheken afgesproken worden dat elk enkele letters van het alfabet voor zijn rekening neemt; Japanners kunnen zorgen voor detailregistratie van Japanse tijdschriften, Brazilianen voor Braziliaanse tijdschriften (maar toch een beroep doen op anderen waar dat nuttig is); uitgevers kunnen al op voorhand de basisgegevens van hun publicaties registreren; specialisten kunnen zich ontfermen over de gecompliceerde zaken, zoals het digitaliseren van zeer oude of moeilijk vindbare documenten,...

Wat hebben wij (en Esperanto) er aan?

Meetbaar, in financiële cijfers uitdrukbaar resultaat is er voor iets dergelijks uiteraard niet, maar dat is er ook niet voor iemand die zijn genealogie opzoekt of met zijn fiets de Mont Ventoux beklimt. De beloning is de voldoening dat men meewerkt of meegewerkt heeft aan een geslaagd project.

Voor Esperanto zou een goed functionerend internationaal bibliotheeksysteem een van de weinige zaken zijn waarmee wij ons kunnen tonen aan de buitenwereld. Het kan het bewijs zijn dat het mogelijk is om met de taal en met de mensen die er achter staan een ambitieus, gecompliceerd project te realiseren.

De zo gerealiseerde betere toegankelijkheid van onze bibliotheken (die, eerlijk gezegd, eigenlijk beter archieven genoemd zouden moeten worden) zou ons in staat stellen de geschiedenis van onze eigen beweging grondiger te leren kennen, maar kan ook voor historici en andere wetenschappers die niet in de taal geïnteresseerd zijn een schat aan informatie over hun vakgebied opleveren.

Tenslotte zou een initiatief waarvan de aanzet bij ons gegeven wordt Kortrijk en Vlaanderen (of de Vlaamse Esperantobond) een ietsje belangrijker maken op de wereldkaart.

Roland Rotsaert

PLI DA SERVOJ POR LA SAMA KOTIZO ĈE UEA

Ekde 2010 la oficiala organo de UEA, la revuo *Esperanto,* estos legebla rete kontraŭ malpli alta pago. Jam ekde 2004 la Membroj-Abonantoj, Dumvivaj Membroj kaj Honoraj Membroj povas legi ĝin rete samtage, kiam la redaktoro transdonas ĝin al la presejo, sed ekde 2010 sufiĉos pagi la kotizon de Membro kun Jarlibro, t.e. 24 EŬR aŭ, en t.n. B-landoj, 12 EŬR, por ĝui tiun eblecon. La kotizo de Membro-Abonanto kostas respektive 60 kaj 30 EŬR.

La MJ-membroj ricevos ankaŭ la Jarlibron, sed antaŭ ĝia apero la Centra Oficejo sendos al ili mesaĝon kun la peto, ke tiuj, kiuj ne bezonas paperan Jarlibron, sciigu tion al la CO. Ili ja povas ĉiukaze konsulti la informojn pri delegitoj kaj la ceteran enhavon de la Jarrlibro ankaŭ rete.

Ankaŭ la plej malmultekosta membrokategorio de UEA, Membro kun Gvidlibro, ricevos novan servon en 2010, retan nova bultenon, kiu aperos iumonate.

La MG-kotizo kostas 10 EŬR por A-landoj kaj 5 EŬR por B-landoj.

Jam de longe la individuaj membroj rajtas 2-foje jare mendi librojn kaj aliajn varojn ĉe la Libroservo de UEA kun rabato de 10%. Ekde nun la Membroj-Abonantoj, Dumvivaj Membroj kaj Honoraj Membroj ricevas la rabaton ĉiufoje, kiam ili mendas. La limo de 2 mendoj restas nur por la kategorioj MJ kaj MG. Ĉar la MJ-membroj povos legi la revuon rete, ili havos aliron ankaŭ al la rubriko L*aste aperis*. Ankaŭ la Membroj kun Gvidlibro ricevos ĝin kiel parton de sia monata nova bulteno.

Senpagaj por ĉiuj estas la Gazetara Komunikoj de UEA per abono ĉe www.uea.org/dokumentoj/komunikoj/index.html

La kotizoj de UEA por la jaro 2010 troviĝas ĉe www.uea.org/alighoj/alighkotizoj2010.html kaj reta aliĝilo ĉe db.uea.org/alighoj.

Bezoek van de zomer 2009

Voor veel westerlingen is de zomer een periode van rust, ontspanning, strand en zon. Voor mij daarentegen is hij het begin van een avontuur in een wereld die het comfort mist waaraan ik in Canada gewoon ben.

Het is ook een periode waarin ik blij ben even mijn oude gewoontes uit de jungle opnieuw te kunnen opnemen, maar dan overschaduwd door dilemma's en stress, want ondanks mijn zin voor organisatie slaag ik er niet in mij een duidelijk beeld te vormen van wat ik moet meenemen voor de vele kinderen die vol verwachting uitzien naar de zomerse kerstman. Mijn valiezen worden gewogen en opnieuw gewogen en ik zoek aangepaste kledij waarvan ik de zakken kan volproppen met dingen die de kinderen gelukkig maken.

En toch ontbreken de geschenken niet: mijn salon staat proppensvol truien die mij bereidwillig worden geschonken door mijn collega Monique Bourque, schriften en potloden van Zoé, aangekocht speelgoed, snoepjes, enz.

De zomer van 2009 is voor de kinderen van Codji een nieuwe gelegenheid om te spelen. Hun spel krijgt deze keer een culturele inkleding met een knipoog naar de plaats van de 'arcadiërs' van Canada. We hebben dit jaar voor een ander spel gekozen, met name jagersbal: het is eenvoudiger en gezelliger.

De zomer is ook een periode van controle waarin de projecten in Codji geëvalueerd worden. De kinderen hebben beheercomités gevormd die nagaan of de doelstellingen die ze zich in de zomer van 2008 gesteld hebben, bereikt werden. Sommigen hielden toezicht op de werking van het bibliotheekproject, een plan van de familie Gnonlonfoun die in Frankrijk verblijft, anderen op de bouw van het gemeenschapscentrum dat gedeeltelijk gefinancierd werd door de Belgische Flory Witdoeckt, en nog anderen op de kwekerij, de tuin, de herbebossing, de betaling van de kosten van het schoolgeld met de hulp van Duitse, Belgische, Franse en andere esperantisten.

Het is tevens de tijd voor het nemen van beslissingen. De volgende uitdaging bestaat er in de meisjes er toe te brengen hun studies verder te zetten tot aan de universiteit. Er is een voortdurende daling van het aantal meisjes-leerlingen na het basisonderwijs: er dient een tol betaald te worden aan het gewicht van de traditie, of misschien is de adolescentiecrisis bij meisjes moeilijker op te vangen in een milieu dat deze crisis ziet als een verlangen naar of een teken van volwassenwording.

Meer en meer blijkt sexuele opvoeding voor de meisjes van Codji een noodzaak, maar wie gaat deze verantwoordelijkheid opnemen in een milieu waarin een

veertienjarig meisje als een potentiële moeder wordt gezien, als een potentiële vrouw dus die klaar is om een gezin te stichten? De sexuele opvoeding zal ongetwijfeld een moeilijke sexuele revolutie vergen in Codji want men zal nauwelijks kunnen rekenen op de leerkrachten om ze op gang te brengen. Sommigen van hen hebben over de meisjes dezelfde opvattingen als hun dorpsgenoten.

In Codji geloven zelfs de vrouwen niet dat ze in staat zijn om te doen wat de mannen doen, ook al heeft tijdens de zomerspelen de enige vrouwelijke ploeg de meerderheid van de mannelijke ploegen kunnen verslaan.

De bouw van het tweede gedeelte van de Jules Verstraetenschool is aan de gang (zie foto) en zal beëindigd zijn voor het begin van het schooljaar 2009-2010.

Sommige video's kunnen bekeken worden op youtube. Het volstaat te zoeken op "codji" of "jeancodjo", of te surfen naar volgende meertalige (Nederlands, Esperanto, Frans, Duits) webstek: www.educ-etre.org

Jean Codjo

Jean Codjo, de verantwoordelijke voor de school Jules Verstraeten heeft reeds 2 novelles uitgebracht in 2007: *Dialogo inter surduloj* en *La paŝo senelirejen*. Zopas verscheen zijn nieuwste novelle *Aventuro en mondo de ŝajnigado*.

Deze novellen geven een mooi, realistisch beeld van de verschillende tussen de Afrikaanse en onze 'Westerse' (eigenlijk Noordelijke) cultuur. Jean Codjo is namelijk opgegroeid in Benin, en heeft mede dankzij Esperantisten in Europa kunnen studeren. Momenteel woont hij in Canada, maar hij blijft zich actief inzetten voor de school Jules Verstraeten in Codji, Benin.

Alle novelles zijn te verkrijgen bij de Vlaamse Esperantobond aan 6 euro per boek. De elektronische versie kost slechts 3,60 euro.

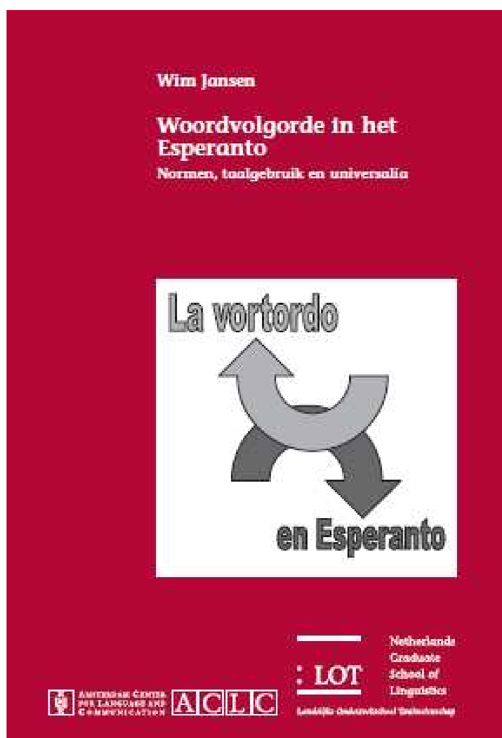
Doctoreren in het Esperanto

Aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) is Wim Jansen, oud-bestuurslid van Esperanto-Nederland en het Internationaal Esperanto-Instituut (IEI) en tevens docent interlinguïstiek en Esperanto aan de UvA, gepromoveerd. Jansen heeft onderzoek gedaan naar aspecten van woordvolgorde in het huidige journalistieke Esperanto-taalgebruik en daarover een proefschrift gepubliceerd, dat hij op 2 oktober jl. met succes heeft verdedigd.

Promotoren waren professor Hengeveld (Amsterdam, algemene taalwetenschappen) en professor Van Oostendorp (Leiden, algemene taalwetenschappen en esperantologie). De promotiecommissie bestond uit de hoogleraren Gorter en Weerman (Amsterdam), Versteegh (Nijmegen), Haase (Bamberg, Duitsland) en de universitair docent Bakker (Amsterdam). Bij de promotieplechtigheid waren verschillende bekende esperantisten uit Nederland en het buitenland (België, Duitsland en Italië!) aanwezig.

Wim Jansen (links) met Italiaanse en Duitse gast.

Het 283 pagina's tellende proefschrift is geschreven in het Nederlands en bevat samenvattingen in het Duits, Engels en Esperanto. Het is het tweede proefschrift binnen een jaar over een aan Esperanto gerelateerd onderwerp dat verdedigd is aan een Nederlandse universiteit (na Marcus Sikosek, gepromoveerd in november 2006 in Utrecht op een onderzoek over de geschiedenis van de Wereld Esperanto-Bond UEA), maar het eerste proefschrift sinds 1947(!) dat rechtstreeks over de taal zelf gaat. Jansen bekleedt sinds 2004 uit naam van het IEI de bijzondere leerstoel Interlinguïstiek en Esperanto aan de UvA.

[N.v.d.r.: Het proefschrift zelf kun je via internet lezen: http://www.lotpublications.nl/index3.html]

(Bron: http://www.esperanto-nederland.nl/nieuws/071019.php)

Duitse dialecten

Een Duitse leraar die overgeplaatst werd naar Beieren slaagt er na maanden nog niet in te communiceren met zijn leerlingen, want die spreken allemaal het plaatselijke dialect. In een reactie zegt een Duitse verpleger die geconfronteerd werd met het ook sterk afwijkend Zwitsers-Duits geen grote problemen ondervonden te hebben *(www.spiegel.de, 14.8.2009)*

Tweetalig leren stimuleert de hersenen

Kinderen die een deel (zelfs maar 20 %) van het onderwijs in een andere taal volgen leren beter. In Wallonië profiteert men al op verschillende plaatsen van dit fenomeen, via het taalbadonderwijs van de tweede taal, maar in Vlaanderen hield men de boot af omdat men vreesde voor negatieve effecten. Onderzoek aan de Vrije Universiteit Brussel heeft aangetoond dat de vrees onterecht is. Bij onderwijs in een andere taal worden de hersenen extra gestimuleerd, een soort training die hen ook op andere vlakken beter doet presteren. *Persbericht Prof. P. Van de Craen, (www.vub.ac.be en diverse kranten, augustus 2009)*

Ommekeer in Vlaanderen?

De vorige onderwijsminister wat resoluut tegen taalbaden en vreemdetalenonderwijs aan zeer jonge kinderen. De huidige minister is geneigd om de experimenten in het Franstalig onderwijs te laten evalueren. Vlaams parlementslid Marleen Vanderpoorten liet op 31 augustus, net voor het begin van het schooljaar, in de Vlaamse pers weten dat ze vóór Frans vanaf de kleuterklas is. (www.marleenvanderpoorten.be)

Talenkennis in Europa

Volgens een recente statistiek van Eurostat doen de (volwassen) Belgen het goed wat talenkennis betreft. 51,5 % zegt twee of meer vreemde talen te beheersen. Noren en Slovenen doen het nog aanzienlijk beter met meer dan 70 %. Frankrijk haalt slechts 22,9 % en 41,2 % van de volwassenen tussen 25 en 64 jaar zegt geen enkele vreemde taal te kennen. De toekomst ziet er niet goed uit in Groot-Brittannië: 51,4 % van de leerlingen uit het middelbaar onderwijs leert er geen enkele vreemde taal. (*Le Soir, 24.9.2009*)

In Duitsland Duits

In zijn eerste persconferentie na de Duitse verkiezingen van 27 september weigerde de liberale partijvoorzitter Guido Westerwelle te antwoorden op een in een Engels gestelde vraag van een BBC-jounalist. De journalist herhaalde zijn vraag via een tolk en kreeg dan wel antwoord - in het Duits. (*www.spiegel.de, 28.9.2009*)

Europese instellingen zoeken tolken

Binnen tien jaar gaat een groot aantal tolken met pensioen. Daarom heeft de Europese Unie een reeks videoclips op YouTube gezet waarin de werksituatie van tolken in beeld wordt gebracht. De Franse versie (7 minuten) staat op www.youtube.com/watch?v=YrgdukWVaGE. Daar wordt ook verwezen naar versies in andere talen.

Esperanto

Esperanto en internationale handel

Een braziliaanse esperantospreker maakte in augustus-september 2009 een uitgebreide zakenreis door China.

Een interview van een half uur met hem en met zijn Chinese zakenpartner is te beluisteren op http://esperanto.cri.cn/641/2009/09/23/1s102818.htm (klik op het hoofdtelefoontje om het gesprek te starten) of mms://media.chinabroadcast.cn/esperanto/wangtianyi kaj silvio.mp3.

Esperanto-blog

Marie Chesnelle, van Vlaams-Waalse afkomst, heeft een blog over België op http://veropedio.over-blog.com/.

Esperanto in de praktijk

Henri Masson verzamelde op www.ipernity.com/blog/32119/181612

In Memoriam Henny De Ketelaere

La 26an de aŭgusto forpasis en sia hejmo Henny De Ketelaere, la plej aĝa el la granda Esperanto-familio De Ketelaere/Jacques/Peeters/Tytgat/Van Damme.

Henny De Ketelaere ne nur signifis multon por sia "propra" familio, sed same multe por sia grandega Esperanto-amikaro, ne nur loke, sed vere internacie. Ŝi estis vera personigo de la amikeca spirito en nia movado.

Henny jam kiel junulino lernis Esperanton kaj ekvizitis Esperanto-aranĝojn. Ŝia patro Morris De Ketelaere ja estis fervora ano de la ideo de la internacia lingvo. En 1947 ŝi membriĝis en la Antverpena Esperanto-grupo kaj iĝis unu el la plej oftaj kaj regulaj vizitantoj de la klubkunvenoj. Krome ŝi ne rifuzis specialajn taskojn. En multaj diversaj estraroj ŝi havis funkcion. Henny estis estrarano pri loĝigo en la LKK por la monda Universala Kongreso en Antverpeno en 1982, kaj ŝi prizorgis la loĝigon de la renkontiĝo "Antwerpen '93" kaj de la sekvaj. Dum longa tempo ŝi korektis la taskojn de la Perkoresponda Esperanto-kurso de FEL.

Ankaŭ en sia privata vivo ŝi estis ĝiskora esperantistino, neniam altruda, ĉiam helpopreta. Ŝian fervoron ŝi heredigis al siaj infanoj Gerd, Lieve kaj Ilse, plu al siaj nepinoj Karlijn kaj Melinde kaj disradiis al ĉiuj aliaj membroj de sia Esperanto-familio: Ite, Kiki, Leen, Alex, Wim ...

CULTUURMARKT IN ANTWERPEN

Op 30 augustus stond ik, naast anderen, enkele uren in de FEL-stand op de Antwerpse cultuurmarkt... al betekent, volgens van Dale, dat iets anders dan wat de Antwerpenaars daaronder verstaan. Dat is niet te verwonderen! Daarom zijn het ook Antwerpenaars! Stonden we daar goed? Moesten we daar staan?

Met cultuur hebben we wel degelijk wat te maken, heel wat meer dan vele van de andere kramers. En loont het de moeite? Een kosten-batenanalyse is heel moeilijk te maken. De kosten zijn gemakkelijk te berekenen, dat zijn getallen, dat zijn bedragen. De baten behoren echter tot de ideeënwereld, en die wereld laat zich veel moeilijker becijferen. Vaak ontspringt een zaadje slechts veel later! Uw woordenboek dankt ge eigenlijk ook vooral aan een annonce die een enthousiaste FLE-lid (geen typefout! maar wel de vroegere: *Federacio de Laboristaj Esperantistoj*), Jos Bonte plaatste (waarschijnlijk op eigen kosten) in een Gentse socialistische krant, zowat vijftig jaar geleden! Misschien ontmoeten we, vijftig jaar na vandaag, een nieuwe Esperantist, die op de cultuurmarkt van nu een groen impulsmoment beleefde?

Opvallend voor alle standaardisten, was dat zo vaak door stilstaande passanten opgemerkt werd dat hun grootvader, of hun oom, of hun ouders het "ooit" ook geleerd hadden, of er ooit ook mee begonnen waren. Daar is op zijn minst positief aan dat zij dat weten, dat die informatie bij hen is blijven hangen, en dat zij er eerder positief tegenover staan, ook als ze zelf niet de energie kunnen opbrengen om een stap te zetten. Het is ook positief dat we tonen dat we nog bestaan, dat er nog iets gebeurt en dat onze boekendienst geen uitverkoop van oude rommel is.

Hartverwarmend voor mij was dat een Hollander – en die dacht niet dat hij op de vogeltjesmarkt was! – een tijdje bleef babbelen, en zich kenbaar maakte als een zoon van Pragano! In het boek van Ed. Borsboom, over Andreo Cseh, heb ik inderdaad de naam van de man, als zoon van Pragano, teruggevonden. Hij zocht eigenlijk zo veel mogelijk informatie over zijn vader, want de man was maar negen jaar oud toen Pragano (docent Esperanto aan de Universiteit van Amsterdam) stierf. Ik heb hem uit het boek over Andreo Cseh van Ed Borsboom heel wat concrete dingen kunnen bezorgen.

Vele betweters wisten ons, natuurlijk, te vertellen dat iedereen op deze planeet Engels verstaat en vloeiend praat. Als ik dan voorstelde het gesprek in het Engels verder te zetten, door kordaat op deze taal over te gaan, zochten ze vlug hun heil in andere oorden! Maar... hun kinderen dromen erin! Althans dat denken zij: zo leren de ketters, maar zij dolen! Als alle voorbijgangers ons opgemerkt hebben... dan zijn er dat toch weer duizenden die niet meer kunnen zeggen dat ze in jaren niet meer iets over Esperanto gehoord of gezien hebben! Een tiental trouwe leden, die niet allemaal het Antwerps beheersten, hebben hun steentje bijgedragen en ik denk niet dat zij het betreuren. Althans zo is het met mij gesteld.

Petro

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto doorgaan. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan.

ANTWERPEN – Groep "Esperanto-Antwerpen"

http://esperanto-antwerpen.weebly.com/

Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, in het clublokaal op de eerste verdieping. De clubavond begint om 20.15 uur. Iedereen is welkom.

Vrijdag 6 november: conversatieavond
Vrijdag 13 november: Marija Belošević uit Zagreb spreekt voor ons over de uitgaven van de Kroatische Esperanto Vereniging
Vrijdag 20 november: avond voor jongeren: ze koken samen een avondmaal en spreken over de voorbije bijeenkomst (PSKK) aan de hand van foto's
Vrijdag 27 november: conversatieavond

Het programma voor december volgt.

Meer details over het programma kan je vinden op de webpagina's van FEL, op het programmabord in het clublokaal of in het informatiekastje aan de voordeur. Of telefonisch via 03 234 34 00.

BRUGGE – Paco kaj Justeco

Zaterdag 12 december: gezamenlijke maaltijd. Samenkomst om 12.30 in "Bistro Oude Burg 22", Oude Burg 22, 8000 Brugge. Om 14.30 vertelt Heidi Goes over haar ervaringen in Indonesië in het Hof van Watervliet, Burg 27, 8000 Brugge. Aan beide activiteiten kan afzonderlijk deelgenomen worden. Voor de maaltijd dien je je aan te melden vóór 5 december, via *heidi.goes#gmail.com* of 050/675178 (na 24 november).

BRUSSEL – Esperantista Brusela Grupo

http://users.belgacom.net/EBG

Info: Hélène Falk, Eikenlaan 7, 1640 Sint-Genesius-Rode, tel.: 02 358 42 14, helene.falk#skynet.be

GENT – La Progreso

http://www.esperanto.be/gent
Clubhuis: "La Progreso", Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77.

Vrijdag 27 november: Willem Rasschaert: "Het schip in spiegelbeeld"
Woensdag 2 december: "Librovespero",

KALMTHOUT – La Erikejo

http://users.telenet.be/La.Erikejo/Index.htm

Bijeenkomsten vinden telkens plaats telkens de **vierde** donderdag van de maand vanaf 20 uur in het Parochiecentrum van Heide (naast de kerk, vlakbij het NMBS-station *Heide)* tenzij anders vermeld.

Donderdag 26 november: vertaaloefening
Donderdag 17 december: Jaarlijks avondmaal met voordracht in het Nederlands! Schrijf €25 over op de rekening 001-0779431-15 van "La Erikejo". Aanmelden ten laatste op 10 december 2009 bij de secretaris Mireille Storms, Douglaslaan 14, 2950 Kapellenbos - mireillestorms#hotmail.com - 03 666 83 19.

Info: Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms#hotmail.com

KORTRIJK – ROESELARE – TIELT

Koninklijke Esperantogroep La Konkordo
http://users.telenet.be/esperanto-kortrijk/

Erfgoedhuis -zaal Lessius O.L. Vrouwstraat 45 Kortrijk tel. 056/27 74 24. Bijeenkomst elke vierde dinsdag van iedere maand (met uitzondering van juli en augustus). De derde dinsdag indien de vierde een feestdag is.

LEUVEN - Esperanto 3000

http://www.esperanto.be/esperanto3000

Zoals steeds gaan al onze activiteiten door in het Cultureel Centrum, Brusselsestraat 63, Leuven. Voor de meest recente informatie over ons programma kan je steeds terecht op onze webpagina.

Woensdag 9 december: Voordrachtavond:

Info: Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme-Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris#versateladsl.be

LIMBURGSE ESPERANTO-VERENIGING (LEV) (met zetel in PEER)

http://users.skynet.be/sky53810/

LEV vergadert elke laatste donderdag van de maand van 20 u. tot 22 u in Cultureel Centrum "'t Poorthuis ", Zuidervest te Peer

OOSTENDE – La Konko - Telkens om 19u

Alle activiteiten gaan door in het lokaal in de Vercamersschool 1e verdieping, Northlaan 14.

Cursus gevorderden door Germain Pirlot : elke maandag 14u30 - 16u30 (niet op 2/11, 21/12, 28/12)

Gespreksavonden en andere activiteiten:

- woensdag 11 november : Wapenstilstand : geen gespreksavond
- woensdag 18 november : Gespreksavond
- woensdag 25 november : Voordracht "Van Washington naar Boston" door Marc Cuffez
- zondag 6 december : 12 u : Zamenhoffeest : Viering 150e geboortedag van LL Zamenhof, stichter van Esperanto.
- woensdag 9 december : 19u : Gespreksavond
- woensdag 23 december : Kerstvakantie : geen gespreksavond
- woensdag 13 januari 2010 : Gespreksavond

Meer info: Marc Cuffez, marc.cuffez#telenet.be of uitzonderlijk 0486 362365 of Flory Witdoeckt via flory2#witdoeckt.be of 059 702914

SKOLTA Esperanto-Ligo Belgio

(Esperantosprekende scouts)

Info: Stein Hautekees rue des rèches 20 5530 Godinne e-post: post#sel-belgio.be ttt: www.sel-belgio.be

TIENEN – La Hirundo

http://www.lahirundo.be/

De maandelijkse bijeenkomst vindt telkens plaats op de laaste maandag van de maand.

Zaterdag 19 sept.: busuitstap naar Henegouwen. Inschrijven vóór 7 september verplicht. Info: c_bullens#hotmail.com

Info: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen. Tel en fax: 016/81 52 46, e-post: bert.boon#skynet.be

TURNHOUT

Cursus voor gevorderden op dinsdag 9-11u. Dinamo/Warande, Congoplein 1, Turnhout.

Radio-uitzendingen in het Esperanto

Op http://www.akueck.de/eodx.htm staat een volledig overzicht van de frequenties en tijdstippen van de radio-uitzendingen.

Consulteer hier een archief van radio-uitzendingen: http://radioarkivo.org/

Semajno de Internacia Amikeco

La dujara festo por la Semajno de Internacia Amikeco en Loveno okazos denove je sabato la 6-a de februaro 2010.

Jes, iom pli frue ol la S.I.A. mem. Ne nur tio estos novaĵo:

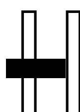
- La ejoj estos agrablaj etosplenaj skoltaj lokaloj tuj apud Leuven, en Winksele (Snoy et d'Oppuerslaan);
- La fama abunda (antaŭe vespera) bufedo iĝos tagmeza bufedo;
- vespere ni proponas intertempe same faman (antaŭe tagmezan) panmanĝon;
- La serĉpromeno havos novan formon;
- La programo koncentriĝos en la tago dum la vesperon ni rezervos por neformala babilado.

Venu kaj spertu mem! La praktiko ja pli valoras ol mil vortoj. Ne necesas antaŭaverti pri alveno, nur veni gravas kaj ĉiu estas bonvena.

Senpagan revunumeron kun persona invitilo estos sendita en januaro al ĉiu kiu petas ĝin ĉe *info#esperanto3000.be* !

Nepre notu ĝin en via agendo Dankon!

Esperanto 3000 vzw Leuven.

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN *Esperanto-Antwerpen*, p/a Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03 234 34 00, E-post: esperanto-antwerpen#esperanto.be

BRUGGE *Paco kaj justeco*, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 Brugge, tel. (0)50 675178 , heidi.goes#gmail.com

BRUSSEL H. Falk, Eikenlaan 7, 1640 St.-Genesius-Rode, tel. 02 358 42 14, E-post: helene.falk#skynet.be

GENT *La Progreso* Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9050 Gentbrugge, tel.: 09 230 16 77, E-post: gent#esperanto.be

KALMTHOUT *La Erikejo*, Mireille Smet-Storms op 03 666 83 19 of via mireillestorms#hotmail.com

KORTRIJK *La Konkordo* P. Glorieux, Werkenstraat 56, 8610 Werken, tel.: 051 56 90 30. E-post: esperanto.kortrijk#esperantoland.org
- Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tel.: 056 20 07 96.

LEUVEN *Esperanto 3000* Roger Goris, Rue Ménadastraat 44, 1320 Hamme -Mille, tel.: 010 86 01 12. E-post: rogergoris#versateladsl.be.

LIMBURG *Limburgse Esperantovereniging* H. Schutters, Panhovenstraat 10, 3930 Peer, tel.: 011 63 55 92. E-post: henri.schutters#skynet.be.

LONDERZEEL Frederik Van den Brande, Hof ter Winkelen, Holle Eikstraat 25, 1840 Londerzeel. Tel.: 052 30 01 66, fax: 052 30 53 65. E-post: comite.jean.pain#skynet.be.

OOSTENDE *La Konko* Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65 (gsm)

ROESELARE / TIELT zie KORTRIJK

TIENEN *La Hirundo* B. Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen, tel.: 016 81 52 46, e-post: bert.boon#skynet.be.

TURNHOUT Daniel Van Herpe, Koningin Fabiolalaan 2, 2360 Oud-Turnhout, tel.+fax: 014 45 13 29. E-post:dan.vanherpe#skynet.be

Contactadressen in Nederland

ALKMAAR Afdeling Alkmaar. Bert Klijn, Klipper 119, 1721 GW Broek op Langedijk, Tel 0226-314183, E-post: esperanto.alkmaar#gmail.com

ALMELO G.C.A.M. Dercks, Molenstraat 20, 7607 AL Almelo. Tel. 0546 819403.

APELDOORN: Mevr. A. Schouten, Dintel 20, 733 MC Apeldoorn. Tel. 055 5332923.

BEVERWIJK *Stelrondo* R. Moerbeek, Zwaansmeerstraat 48, NL-1946 AE Beverwijk, tel.: (0251) 23 10 79.

DEN HAAG *Internationaal Esperanto-Instituut (IEI)* Riouwstraat 172, NL-2585 HW Den Haag, tel.: (070) 355 66 77.

DEN HELDER *Contact:* Kruiszwin 1205, NL-1780 LE Den Helder.

DEVENTER zie ALMELO.

EINDHOVEN R. Bossong, Floraplein 23, NL-5644 JS Eindhoven, tel.: (040) 211 41 62.

ENSCHEDE Corrie Kwantes, Marnixstraat 57, 2023 RB Haarlem, Tel 023-5276561.

GRONINGEN *Esperantocentrum*, T.W.S. Mansholtstraat 25, NL-9728 MC Groningen, tel.: (050) 527 45 72.

HAARLEM-HEEMSTEDE *Komprenado faras pacon* C. Duivenvoorden-Kors, Kamerlingh Onnesstraat 40, NL-2014 EM Haarlem, tel.: (023) 524 57 13.

HELMOND Toine Gremmen, Nassaustraat 3, 5707 HL Helmond, tel.: (0492) 54 44 72.

'S HERTOGENBOSCH S. Bosga, Rijzertlaan 46, postbus 2141, 5202 CC 's Hertogenbosch.

LEIDSCHENDAM-VOORBURG: M.H. Erasmus-van Zadelhoff, Laan van Oostenburg 40, NL-2271 AP Voorburg, tel.: (070) 38635 29. E-post: marjet.erasmus#zonnet.nl

ROTTERDAM *Merkurio* P. Schuil, Park Vossendijk 331, 3192 XG Hoogvliet, tel.: (010) 416 14 49.

TANEF/*La Migranto* Aad Demmendaal-o/d Brouw, Boekenrode 11, NL-3085 JA Rotterdam.

TERNEUZEN Zeland-Flandruja Esperanto-Grupo J. den Toonder, Axelsestraat 6, 4537 AJ Terneuzen.

VOORBURG: zie Esperantogroep LEIDSCHENDAM-VOORBURG

ZAANDAM J.K. Hammer Taxusstraat 7, 1505 AA Zaandam Tel 075-6166931. E-post: ko.hammer#planet.nl

ZEELAND S.P. Smits, Lange Noordweg 3, 4453 RC 's-Heerenhoek, Tel 0113-351456. E-post: spsmits#hotmail.com

ZEEUWS-VLAANDEREN: Det Koning, van Speykstraat 19, 4535 BN Terneuzen, tel.: 0115 – 694 670, E-post: det#digitalplaygrounds.com

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra Esperanto-Ligo Frankrijklei, 140, B--2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00, Fax.: 03 234 54 33. E-post: info#fel.esperanto.be. Internet: www.esperanto.be

Vlaamse Esperanto Jongeren Vereniging / Flandra Esperanto Junulara Asocio p/a Frankrijklei 140, B-2000 Antwerpen. Tel.: 03 234 34 00 E-post: fleja#esperanto.be.

ILEI-Belgio: Iwona Kocieba, Graaf de Fienneslaan 54, BE-2650 Edegem, iwona.kocieba#telenet.be

Esperanto Scoutsvereniging/Skolta Esperanto-Ligo (SEL) Stein Hautekees, St Gillisplein,17 B-3300 Kumtich- Tienen, stein.hautekees#advalvas.be Zie ook: www.lahirundo.yucom.be

Association pour l'Esperanto, p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, B-6001 Charleroi (Marcinelle). Tel.: + fax: 071 43 14 13. E-post: mardelforge#brutele.be.

Belga Esperanto Fervojista Asocio (Spoorweg-esperantisten), Lucien De Sutter, Frère Orbanstraat 210, 8400 Oostende. Tel:059 50 18 25.

Esperanto Nederland, Tulpstraat 110, 2841 AE Moordrecht (Nederland), Tel.: 0182-374058, E-post: sekretario#esperanto-nederland.nl.

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam, tel.: 00 31 10 436 10 44. E-post: uea#inter.nl.net.

Bestuursleden van FEL

Voorzitter:	Lode Van de Velde, Hof Van Tichelen 20/3, 2020 Antwerpen, 03/899.08.73, lodchjo#yahoo.com
Ondervoorz.:	Flory Witdoeckt, Wapenplein 17 - 8, 8400 Oostende, 059/70.29.14, flory#witdoeckt.be
Penningm.:	Helena Van der Steen, Turnhoutsebaan 459, 2140 Borgerhout, h.vdsteen#scarlet.be
Secretaris:	Kevin De Laet, Muizenstraat 5/3, 2060 Antwerpen, de.laet.kevin#hotmail.com
Bestuurslid:	Walter Vandenkieboom, Wapenplein 17 - 8,, 8400 Oostende, 059/70.29.14
Bestuurslid:	Bart Demeyere, Albert Dyseryncksstraat 28, 8200 Brugge bart.demeyere#esperanto.be
Bestuurslid:	Yves Nevelsteen, Koning Albertlaan 147, 9000 Gent. Tel. 09/3307156, yves.nevelsteen#telenet.be

Flandra Esperanto-Ligo

invitas vin al la

BENELUKSA KONGRESO

13-16 majo 2010

Antverpeno, Belgio

"Lingva prismo en Benelukso"

El la programo:

- la lingva prismo en Benelukso: prelegoj i.a. de Istvan Ertl, Alain Dawson, ...
- prelego pri 50 jaroj Benelukso
- popola balo kun esperanta grupo **Kapriol'**!
- ekskursoj al malpli turismaj lokoj
- jubileo de Movado sen Nomo

Restado:

Ni trovis 2 gastejojn sufiche proksimajn al la Esperantocentro!
Unu malluksan por 13€ nokte, alian pli luksan por 35€ nokte.

Por pliaj informoj:

Flandra Esperanto-Ligo
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen

+32(0)3.234.34.00
sekretario#fel.esperanto.be

http://www.esperanto.be/kongreso